

پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

راحله رستمی^۱، رقیه شاهانی شلمانی*^۲، معصومه زیان باقری^۳

Doi: <https://doi.org/10.71588/eej.2025.1208013>

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر انجام شد. روش تحقیق در پژوهش حاضر به شیوه توصیفی - همبستگی بود و جامعه آماری شامل تمام دانشجویان دختر دانشکده روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج در سال تحصیلی ۱۴۰۲ بود. در پژوهش حاضر ۱۱۰ دانشجو به شیوه نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه های انگیزه پیشرفت هرمنس (۱۹۷۷)، معنا در زندگی (۲۰۰۶) و نیازهای اساسی روانی (۲۰۰۰) پاسخ دادند. داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ و به روش آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون و آزمون آماری رگرسیون چند متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج به دست آمده در این پژوهش، نشان داد که انگیزه پیشرفت تحصیلی با معنا در زندگی (وجود معنا، جستجوی معنا)، رابطه مثبت معنا دار دارد (۰/۰۰۲). همچنین انگیزه پیشرفت تحصیلی با نیازهای اساسی روانی فقط در مؤلفه ی شایستگی رابطه ی مثبت معنا دار دارد (۰/۰۰۰) و در مؤلفه های استقلال و ارتباط رابطه ی معنا داری با انگیزه پیشرفت تحصیلی مشاهده نشد.

کلمات کلیدی: انگیزه پیشرفت تحصیلی، معنا در زندگی، نیازهای اساسی روانی.

فصلنامه تعالی تعلیم و تربیت و آموزش دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، دوره ۳، شماره ۴

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

^۱. کارشناس ارشد روانشناسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران.

^۲ مرکز تحقیقات مطالعات و برنامه ریزی راهبردی علوم اجتماعی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران. (نویسنده مسئول)
Email: drshahani@iaui.ac.ir

^۳ استادیار گروه روانشناسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران.

مقدمه

در دنیای پویای امروز، نظام‌های آموزش عالی نقش بسزایی در توسعه فردی و اجتماعی ایفا می‌کنند. دانشجویان، به عنوان سرمایه‌های اصلی این نظام‌ها، نقش مهمی در پیشرفت و توسعه جوامع دارند. در این راستا، انگیزه پیشرفت تحصیلی^۱ به عنوان یک عامل کلیدی در موفقیت دانشجویان، همواره مورد توجه پژوهشگران و دست‌اندرکاران نظام آموزشی بوده است (چاندراکالا و شارلین، ۲۰۱۷). انگیزه پیشرفت تحصیلی، نه تنها به عنوان یکی از مؤلفه‌های اساسی در فرآیند یادگیری و پیشرفت تحصیلی شناخته می‌شود، بلکه بر تعهد، پشتکار، سطح رضایت‌مندی و بهزیستی روانشناختی دانشجویان نیز اثرگذار است (شوریر، لانگراند، ۲۰۲۲).

عملکرد تحصیلی به عنوان یک معیار کلیدی برای قضاوت در مورد استعداد بالقوه فرد و تواناییها در نظر گرفته می‌شود. بنابراین برای دانشجویان منحصر به فرد برای دستیابی به پیشرفت تحصیلی فشار بیشتری وجود دارد. پیشرفت تحصیلی توانایی دستیابی به انجام وظایف مدرسه یا دانشگاه است که میتواند به طور کلی یا خاص به یک موضوع ویژه تمرکز داشته باشد. پیشرفت تحصیلی به طور کلی نتایج یادگیری دانشجو را نشان میدهد و همچنین از موضوعاتی است که از دیدگاه آموزشی و روانشناختی مورد توجه قرار گرفته است (کیاکجوری، ۱۴۰۰).

انگیزه پیشرفت عبارت است از میل به انجام بهتر، دستیابی به دستاوردهای منحصر به فرد، رقابت با استانداردهای برتری و درگیر کردن خود با اهداف دستیابی بلندمدت. به طور کلی، انگیزه پیشرفت، انتظار کسب رضایت در تسلط بر عملکردهای دشوار و چالش‌برانگیز است، اما به طور خاص در زمینه آموزش، به معنای تعالی است. اساس موفقیت، انگیزه دستیابی به تعالی است. به فردی که به دلیل انگیزه پیشرفت مشغول انجام کاری است، گفته می‌شود که تحت روحیه انگیزه پیشرفت کار می‌کند. انگیزه پیشرفت برای هر کسی برای بهبود عملکرد خود در دانشگاه بسیار ضروری است. بنابراین، انگیزه پیشرفت، تمایل به نزدیک شدن به موفقیت یا ظرفیتی برای افتخار کردن به موفقیت است. اگر فردی انگیزه پیشرفت بیشتری داشته باشد، سطح آرزوهای بالاتری خواهد داشت که منجر به موفقیت بیشتر می‌شود (چاندراکالا و شارلین، ۲۰۱۷).

¹. academic progress motivation

پیشرفت تحصیلی، مسیر کلیدی برای موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان است. احساسات مثبت، مؤلفه‌های حیاتی بهزیستی هستند. در پرتو نظریه بسط و ساخت که در سال ۲۰۰۱ توسط فردریکسون^۱ عنوان شد، احساسات مثبت می‌تواند توجه دانش‌آموزان را گسترش دهد، تفکر نوآورانه را تحریک کند و روابط اعتماد را ترویج کند، که به موجب آن مهارت‌ها و منابع ممکن است برای تسهیل یادگیری ساخته و انباشته شوند. شناسایی عواملی که بر موفقیت و احساسات تأثیر می‌گذارند و کشف مکانیسم‌های زیربنایی (یعنی به چه طریق / چگونه این عوامل بر موفقیت و احساسات تأثیر می‌گذارند) مسائل اصلی در سیاست‌گذاری و تحقیقات آموزشی است. این عوامل و مکانیسم‌ها می‌توانند طراحی برنامه‌های آموزشی مؤثر را برای ارتقای موفقیت و احساسات مثبت راهنمایی کنند. با این حال، عوامل متعددی وجود دارند که می‌توانند بر انگیزه پیشرفت تحصیلی تأثیر بگذارند. در این میان، معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانشناختی به عنوان دو عامل مهم در نظر گرفته می‌شوند که می‌توانند بر انگیزش و عملکرد تحصیلی دانشجویان اثر بگذارند. انگیزه پیشرفت یکی از پایه‌های روش‌های آموزشی و روش‌های آموزشی است. معلمان معمولاً نگران این هستند که دانش‌آموزان چه کار می‌کنند و چرا آن را انجام می‌دهند، چگونه رفتار می‌کنند و چرا رفتارشان درست است. این بدان معنی است که دو مرتبه توجه، اولی رفتار و دومی انگیزه کجاست. ادبیات روانشناسی تعلیم و تربیت می‌گوید که هیچ یادگیری بدون انگیزه وجود ندارد. انگیزه یک فرآیند فرضی است که به پاسخ انرژی می‌دهد و جهت فرد را تعیین می‌کند (شوریر ، لانگراند ، ۲۰۲۲).

معنا در زندگی^۲، که به دنبال معنا و هدف در زندگی است، می‌تواند به عنوان یک منبع قدرتمند برای ایجاد انگیزه عمل کند. دانشجویانی که احساس می‌کنند زندگی‌شان معنادار است و هدف مشخصی دارند، ممکن است انگیزه بیشتری برای پیشرفت تحصیلی داشته باشند. فرانکل^۳ ۱۹۶۳، نقشی الهام‌بخش در برجسته کردن اهمیت معنا نه تنها در عملکرد انسان، بلکه در بقا ایفا کرد. زمانی که احساس معنا در زندگی افراد وجود نداشته باشد، عملکرد ضعیف و علائم روانشناختی مانند افسردگی، اضطراب، رفتار یا افکار خودکشی و وابستگی ظاهر می‌شود. او معتقد است جستجوی معنا انگیزه اساسی انسان است. انسان‌ها تمایل زیادی به درک خود و دنیای اطراف خود دارند و برای تحقق این میل درگیر وظایف شناختی و رفتاری می‌شوند. بنابراین، مردم انگیزه پیدا می‌کنند تا در زندگی خود به دنبال معنا باشند

1. Fredrickson

2. meaning in life

3. Frankl

(شیائو و همکاران، ۲۰۲۳). معنای زندگی به عنوان یک کیفیت روانشناختی مثبت توصیف می‌شود که بخشی از پایه و اساس بهزیستی را تشکیل می‌دهد.

از طرف دیگر، نیازهای اساسی روانشناختی^۱، شامل نیاز به خودمختاری^۲، شایستگی^۳ و ارتباط^۴، بر اساس نظریه خودتعیین‌گری^۵ دسی و رایان، برای عملکرد بهینه و رشد شخصیتی افراد ضروری هستند. دانشجویانی که این نیازها در آنها به خوبی برآورده شده است، ممکن است سطح بالاتری از انگیزه پیشرفت تحصیلی را تجربه کنند (سیویک ، اولشکوویچ و اسلوینسکا ، ۲۰۱۷).

نظریه خودتعیین‌گری (SDT) دسی و رایان، بر اهمیت سه نیاز اساسی روانشناختی تاکید دارد: خودمختاری، شایستگی و ارتباط. این نیازها برای حفظ رفاه روانشناختی و انگیزش درونی ضروری هستند. خودمختاری اشاره به احساس کنترل و اختیار بر روی انتخاب‌ها و اقدامات فردی دارد. دانشجویانی که احساس خودمختاری می‌کنند، احتمالاً با انگیزه‌تر و متعهدتر به اهداف تحصیلی خود هستند. شایستگی به احساس توانایی و کفایت در انجام کارها مربوط می‌شود. دانشجویانی که در فعالیت‌های تحصیلی خود احساس شایستگی می‌کنند، احتمال بیشتری دارد که مشارکت فعالی داشته باشند و در تحصیلات خود موفق شوند. ارتباط به نیاز برای برقراری روابط معنادار و پذیرفته شدن از سوی دیگران اشاره دارد. دانشجویانی که احساس ارتباط مثبت با همکلاسی‌ها و اساتید خود دارند، ممکن است حمایت اجتماعی لازم برای رویارویی با چالش‌های تحصیلی را دریافت کنند (دسی، اولافسون و رایان، ۲۰۱۷). بر اساس تئوری خودتعیینی (دسی و رایان)، زمانی که محیط بیرونی نیازهای اساسی روانشناختی افراد را برآورده می‌کند، افراد به احتمال زیاد به طور کامل درگیر می‌شوند، برای یادگیری تلاش می‌کنند، بالقوه خود را به فعلیت می‌رسانند و رشد را تجربه می‌کنند (وانگ ، ۲۰۲۴).

پژوهش‌های متعددی به بررسی رابطه بین معنا در زندگی، نیازهای اساسی روانشناختی و انگیزه پیشرفت تحصیلی پرداخته‌اند. برای نمونه:

1. basic psychological needs

2. autonomy

3. competence

4. relatedness

5. self-determination theory _ SDT

پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

چنگ مینگ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی دریافته‌اند که محیط بی‌اعتبارکننده، از طریق خودکارآمدی هیجانی تنظیمی و ارضای نیازهای اساسی روان‌شناختی بر معنای زندگی تأثیر می‌گذارد.

کرامر و همکاران (۲۰۲۴) نشان دادند که انگیزه تلاش در یادگیری و خودگزارشی انگیزه تحصیلی در روزهایی که دانش‌آموزان شایستگی بیشتری را تجربه می‌کردند، بالاتر بود. علاوه بر این، خودگزارشی انگیزه تحصیلی در روزهایی که دانش‌آموزان حمایت اجتماعی بیشتری را از سوی همکلاسی‌ها و معلمان تجربه می‌کردند، تلاش بیشتری برای انجام تکالیف درسی انجام می‌دادند و از نظر فیزیکی به مدرسه می‌رفتند، بالاتر بود، اما در روزهایی که دانش‌آموزان استرس بیشتری را تجربه می‌کردند، کمتر بود.

ژیائو، یینگ و شیائویون (۲۰۲۴) در پژوهشی به این نتایج دست یافته‌اند که افسردگی با خودکنترلی و معنای زندگی ارتباط متقابل دارد و افسردگی سطوح معنای زندگی را از طریق خود انضباطی پیش‌بینی می‌کند.

یانگ، سو و شین (۲۰۲۳) در پژوهشی دریافته‌اند که افراد دارای باور شخصی در دنیای عادلانه و باور عمومی به دنیای عادلانه بالاتر، معنای بیشتری در زندگی نشان می‌دهند و ارضای نیازهای روان‌شناختی را از دلایل این ارتباط می‌دانند.

ژانگ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی نشان دادند که ارضای سه نیاز اساسی روان‌شناختی یعنی خودمختاری، شایستگی و وابستگی به طور معناداری باعث افزایش معنا در زندگی شده و از حضور قبلی معنا در زندگی خبر می‌دهد و رابطه بین نیازهای اساسی روان‌شناختی و معنای زندگی دوسویه است.

رضایی (۱۴۰۱) نشان داد که معنا در زندگی به طور مستقیم بر انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر دارد و چشم‌انداز زمان از طریق معنا در زندگی و مثبت‌اندیشی به طور غیرمستقیم بر انگیزش تحصیلی تأثیر مثبت و معنادار دارد.

اخوی ثمرین، اکبری و احمدی (۱۴۰۰) به این نتیجه رسیده‌اند که انگیزه تحصیلی با نمره کل نیازهای روان‌شناختی و مولفه‌های نیاز به شایستگی، نیاز به خودمختاری و نیاز به وابستگی، ارتباط مثبت دارد.

کیاکجوری و تیزدست (۱۴۰۰) در پژوهش خود دریافته‌اند که خودکارآمدی، رضایت از زندگی، شادکامی و حمایت اجتماعی با انگیزش پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معنی‌داری دارد. یعنی هرچقدر دانشجویان رضایت از زندگی،

پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

خودکارآمدی، شادکامی و حمایت اجتماعی ادراک شده بالاتری داشته باشند، انگیزش پیشرفت تحصیلی در میان آنها افزایش بیشتری پیدا می کند.

چنانچه از مباحث پیشین می توان استنباط کرد، انگیزش در بر گیرنده اهدافی است که محرک عمل و جهت دهنده آن را فراهم می کنند و معنای زندگی به عنوان حس افراد از وجود خود و اهداف کلی زندگی که دنبال می کنند تعریف شده است. نظریه خودتعیین گری نیز سه نیاز شایستگی، خودمختاری و ارتباط را به عنوان نیازهای روان شناختی اولیه می داند. خودتعیین گری از ظرفیت های جهان شمولی است که مبنای اعمال و رفتارهای ارادی است و زمانی تحقق می یابد که شخص احساس می کند توانایی انتخاب رفتارها و تعیین هدف های خود را دارد. بنابراین به نظر می آید نقطه ی اشتراکی در میان این مفاهیم وجود دارد که می تواند هر فرد را به سوی رشد و تعالی راهنما باشد.

با وجود این یافته ها، بررسی این تأثیرات در جمعیت خاصی از دانشجویان، مانند دانشجویان دختر، می تواند درک عمیق تری از نیازها و چالش های آنها ارائه دهد و راهنمایی های مفیدی برای طراحی برنامه های آموزشی و مداخلاتی که به بهبود انگیزه تحصیلی و بهزیستی روانشناختی آنها کمک می کند، فراهم آورد. مطالعات نشان داده اند که عوامل فرهنگی و اجتماعی ممکن است بر تجربه معنا در زندگی و ارضای نیازهای اساسی روانشناختی دانشجویان دختر تأثیر بگذارند.

با توجه به اهمیت موضوع و شکاف های موجود در پژوهش های پیشین، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش پیش بینی کننده معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانشناختی در انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان دختر انجام شده است و محقق به دنبال بررسی فرضیه های زیر می باشد:

انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر پیش بینی می شود.

این پژوهش تلاش می کند تا با ارائه شواهد تجربی، به درک بهتری از عوامل مؤثر بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان دختر دست یابد و راهکارهایی برای ارتقای این انگیزه در این گروه ارائه دهد. نتایج این پژوهش می تواند برای مشاوران، روانشناسان، مربیان و سیاست گذاران آموزشی مفید باشد و به آنها در طراحی برنامه های مداخله ای مؤثر برای بهبود انگیزه پیشرفت تحصیلی و بهزیستی روانشناختی دانشجویان دختر کمک کند.

روش شناسی

روش پژوهش در پژوهش حاضر به شیوه توصیفی-همبستگی بود، و جامعه آماری آن، شامل تمامی دانشجویان دختر دانشکده روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج در سال تحصیلی ۱۴۰۲ به تعداد کل $N = 5884$ بود که به روش نمونه گیری در دسترس و بر اساس تعداد کل جامعه آماری و فرمول گرین $N \geq K + 104$ (گرین، 1991)، حجم نمونه $n = 110$ تعیین شد. چنانچه از فرمول پیداست، K در این فرمول برابر است با تعداد پیش بین های پژوهش، که در پژوهش حاضر ۲ پیش بین (معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی) مورد بررسی قرار گرفت. بنابراین تعداد پیش بین ها به اضافه عدد ۱۰۴ شد و عدد ۱۰۶ به دست آمد و برای اطمینان بیشتر ۴ عدد به آن اضافه شد و در نهایت تعداد نمونه برابر با ۱۱۰ نفر در نظر گرفته شد. در این پژوهش اطلاعات از دو روش کتابخانه ای و میدانی به دست آمد. برای گردآوری اطلاعات نظری از منابع کتابخانه ای شامل، کتاب ها، مجلات، مقالات، پایان نامه ها و ... استفاده شد. همچنین ابزار جمع آوری اطلاعات به شیوه میدانی پرسشنامه های استاندارد بودند.

ابزار تحقیق

الف) پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی هرمنس (۱۹۷۷) بر مبنای دانش نظری و تجربی موجود درباره نیاز به پیشرفت و با بررسی پیشینه پژوهش های مربوط به موضوع نیاز به پیشرفت، این پرسشنامه را ساخته است. دارای ۲۹ سوال به صورت جملات ناتمام بیان شده است و به دنبال هر جمله چند گزینه داده شده است. این گزینه ها به حسب اینکه شدت انگیزه پیشرفت از زیاد به کم یا کم به زیاد باشد به آنها نمره داده می شود.

بعضی از سوالات به صورت مثبت و بعضی دیگر به صورت منفی ارائه شده است. در سوالات شماره ۴، ۱، ۹، ۱۰، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۲۰، ۲۳، ۲۷، ۲۸، ۲۹ به الف ۱، به ب ۲، به جیم ۳، و دال ۴ و در سوالات شماره ۲، ۳، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۴، ۲۵، ۲۶ به الف ۴، به ب ۳، به جیم ۲ و دال ۱ داده می شود و دامنه تغییرات از ۲۹ تا ۱۱۶ می باشد.

نمره کل یعنی نمره ای که از مجموع سوالات به دست می آید اگر بالا (بالتر از میانگین) باشد نشانگر انگیزه پیشرفت بالا و نمرات پایین (پایین تر از میانگین) بیانگر انگیزه پیشرفت پایین در فرد می باشد.

۳-۱ جدول تفسیر نمرات انگیزه پیشرفت هرمنس

حد پایین نمره	حد متوسط نمرات	حد بالای نمرات
۲۹	۷۲	۱۱۶

- در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۲۹ تا ۵۰ باشد، میزان انگیزه پیشرفت ضعیف می باشد.

- در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۵۰ تا ۷۲ باشد، میزان انگیزه پیشرفت در سطح متوسطی می باشد.

- در صورتی که نمرات بالای ۷۲ باشد، میزان انگیزه پیشرفت بسیار خوب می باشد.

هرمنس (۱۹۷۰) برای محاسبه روایی از روایی محتوا که اساس آن را پژوهش قبلی درباره انگیزه پیشرفت تشکیل می داد، استفاده کرد و همچنین او ضریب همبستگی هر سوال را با رفتارهای پیشرفت گرا محاسبه کرده است. ضرایب به ترتیب سوالات پرسشنامه در دامنه ای از ۰/۳۰ تا ۰/۵۷ می باشد. علاوه بر این در یک مطالعه هرمنس بوجود ضریب همبستگی بین این پرسشنامه و آزمون اندریافت موضوع (TAT) اشاره دارد.

هرمنس در سال ۱۹۷۰ برای محاسبه پایایی آزمون انگیزش پیشرفت تحصیلی از روش آزمون آلفای کرونباخ استفاده کرد. ضریب پایایی محاسبه شده برای پرسشنامه به میزان ۰/۸۴ بدست آمد. با استفاده از روش بازآزمایی در مطالعه اصلی پرسشنامه بعد از گذشت سه هفته مجدداً به کار آموزان داده شد. ضریب پایایی بدست آمده ۰/۸۴ بدست آمد. که در ایران طی پژوهش ها میزان آلفای کرونباخ این پرسشنامه برابر با ۰/۷۵ به دست آمده است.

ب) پرسشنامه معنا در زندگی توسط استگر، فریزر، اویشی و کالر در سال ۲۰۰۶ جهت ارزیابی وجود معنا و تلاش برای یافتن آن ارائه شده است و اعتبار و پایایی و ساختار عاملی آن در پژوهش های مختلف با نمونه های متفاوت مورد بررسی قرار گرفته است. که شامل ده سوال می باشد و دو مولفه وجود معنا در زندگی و جستجوی معنا در زندگی را مورد سنجش قرار میدهد که برای هر کدام از مقیاس ها ۵ آیتم در نظر گرفته شده است.

نمره گذاری پرسشنامه براساس طیف لیکرت است و به صورت زیر درجه بندی شده است:

۳-۲ جدول نمره گذاری پرسشنامه معنا در زندگی

خیلی موافقم	موافقم	بی نظر	مخالف	کاملاً مخالف
۵	۴	۳	۲	۱

سوالهای (۸-۷-۳-۲-۱۰) مربوط به جستجوی معنا می باشد و نمره گذاری مطابق جدول دارد اما سوالهای (۴-۱-۶-۵-۹) که در ارتباط با وجود معنا در زندگی است، نمره گذاری معکوس دارند.

طبق پژوهش های استگر و همکاران (۲۰۰۶) اعتبار این مقیاس برای ارزیابی زندگی ۸۶٪، برای زیرمقیاس وجود معنا ۸۷٪ برآورد شده است. در پژوهش مصرآبادی و همکاران (۱۳۹۰) برای روایی سازه از تحلیل عاملی استفاده شد. در پژوهش استگر و همکاران (۲۰۰۶) پایایی زیرمقیاس های وجود معنا و جستجوی معنا به ترتیب ۷۰٪ و ۷۳٪ است.

ج) پرسشنامه نیازهای اساسی روانی توسط گاردیا، دسی و رایان (۲۰۰۰) به منظور سنجش نیازهای بنیادی روانشناختی طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۲۱ سوال می باشد و بر اساس طیف لیکرت به سنجش نیازهای بنیادی روانشناختی می پردازد.

برای محاسبه امتیاز کلی پرسشنامه، نمره همه گویه های پرسشنامه را با هم جمع کنید. دامنه امتیاز این پرسشنامه بین ۲۱ تا ۱۴۷ خواهد بود. هر چه امتیاز حاصل شده از این پرسشنامه بیشتر باشد، نشان دهنده میزان بیشتر نیازهای بنیادی روانشناختی خواهد بود و بالعکس.

۳-۳ جدول مولفه های نیازهای اساسی و سوالات مربوط به آنها

ابعاد پرسشنامه	تعداد سوالها	شماره سوالها
خودمختاری	۷	۱، ۴، ۸، ۱۱، ۱۴، ۱۷، ۲۰
شایستگی	۷	۳، ۵، ۱۰، ۱۳، ۱۵، ۱۹
ارتباط	۷	۲، ۶، ۷، ۹، ۱۲، ۱۶، ۱۸، ۲۱

پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

به استثنای سوالات ۳، ۴، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰، که نمره گذاری آنها معکوس می باشد، نمره گذاری سایر سوالات بر حسب جدول زیر است. برای محاسبه امتیاز کلی پرسشنامه، نمره همه گویه های پرسشنامه را با هم جمع کنید. دامنه امتیاز این پرسشنامه بین ۲۱ تا ۱۴۷ خواهد بود. هر چه امتیاز حاصل شده از این پرسشنامه بیشتر باشد، نشان دهنده میزان بیشتر نیازهای بنیادی روانشناختی خواهد بود و بالعکس.

۳- جدول نمره دهی پرسشنامه نیازهای اساسی

کامل درست	اصلا درست
۷	۱
۶	۲
۵	۳
۴	۴
۳	۵
۲	۶
۱	۷

۵-۳ جدول تفسیر نمرات پرسشنامه نیازهای اساسی

حد پایین نمره	حد متوسط نمرات	حد بالای نمرات
۲۱	۱۰۵	۱۴۷

نمره بین ۲۱ تا ۴۲ : نیازهای بنیادی روانی در فرد پایین است.

نمره بین ۴۲ تا ۱۰۵ : نیازهای بنیادی روانی متوسط است.

نمره بالاتر از ۱۰۵ : نیازهای بنیادی روانی بالا است.

ضرایب پایایی حاصل از اجرای آن روی مادر، پدر، شریک رمانتیک و دوستان آزمودنی ها به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۲، ۰/۹۲ و ۰/۹۲ گزارش شده است (قربانی و واتسون، ۲۰۰۴). در ایران این مقیاس در نمونه های مدیران و دانشجویان ایرانی اجرا شده و از روایی و پایایی مطلوبی برخوردار است. به طوری که آلفای آن بین ۰/۷۴ تا ۰/۷۹ در نوسان است.

روش تجزیه و تحلیل داده ها

در این تحقیق در مرحله اول تجزیه و تحلیل داده ها، استفاده از روش های آمار توصیفی به بیان خواص نمونه مورد مطالعه پرداخته شد. گام بعدی جهت تجزیه و تحلیل داده ها، استفاده از تکنیک های آمار استنباطی و برای بررسی فرضیه های تحقیق از آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون و آزمون آماری رگرسیون چند متغیره و جهت بررسی مفروضه های تحقیق از آزمون آماری اسمیرنف – کلموگرف، با به کارگیری نرم افزار SPSS ۲۶ استفاده شد.

ملاحظات اخلاقی

مشخصات فردی، شرکت کنندگان در تحقیق، محفوظ ماند و هیچ نام یا شناسه تحصیلی گردآوری نشد؛ پاسخ ها با «کد تصادفی چهاررقمی» ذخیره شد.

پرسشنامه آنلاین با توضیح هدف، روش، خطرات احتمالی و حقوق شرکت کننده آغاز شد. دانشجویان تنها در صورت انتخاب گزینه «می پذیرم» و ثبت امضای الکترونیکی، به بخش پرسشنامه دسترسی داشتند. تأکید شد مشارکت کاملاً داوطلبانه است و افراد می توانند در هر مرحله بدون پیامد، انصراف دهند.

شرکت کنندگان در این تحقیق از صدمات جسمانی، روانی و اجتماعی مصون ماندند و محتوای پرسشنامه فاقد سؤال آسیب زا بود و

هیچ پاداش مالی، امتیاز درسی یا اجبار اداری برای شرکت کنندگان در نظر گرفته نشد.

یافته ها

با بررسی و تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده از پرسشنامه ها از طریق روش های آماری پرداخته شد. بر این اساس نخست با استفاده از روشهای آمار توصیفی، اقدام به بررسی توصیفی داده های پژوهشی شد. سپس به بررسی پیش فرضهای آماری لازم جهت استفاده از آزمون پارامتریک پرداخته شد و در خاتمه از روش های آمار استنباطی برای تجزیه و تحلیل فرضیات استفاده شد. در بخش آمار توصیفی ابتدا به بررسی و توصیف متغیرهای اصلی تحقیق شامل متغیرهای معنا در زندگی، انگیزه پیشرفت تحصیلی و نیازهای اساسی روانی به همراه زیر مقیاس های این متغیرها به لحاظ آماره های گرایش به مرکز (میانگین)، گرایش به پراکندگی (انحراف معیار) و توزیع نمرات (چولگی و کشیدگی) پرداخته شد.

جدول ۱- توصیف و بررسی متغیرهای اصلی تحقیق

متغیر	زیر مقیاس	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
معنا در زندگی	جستجو برای یافتن معنا	۱۰	۲۵	۲۰/۴۳	۳/۲۴	-۱/۰۱	۲/۰۶۴
وجود معنا در زندگی		۱۴	۲۳	۱۹/۷۶	۲/۳۶	-۰/۷۰۸	-۰/۰۲۱
معنا در زندگی کل		۲۴	۴۰	۳۲/۵۲	۳/۰۴	-۰/۱۹۳	۰/۶۸۹
انگیزه پیشرفت تحصیلی	انگیزه پیشرفت تحصیلی کل	۶۹	۱۰۱	۸۳/۲۹	۶/۸۵	۰/۰۹۱	-۰/۵۸۲
نیازهای اساسی روانی	خودمختاری	۷	۴۶	۳۲/۳۴	۷/۸۷	-۰/۶۳۰	۰/۳۹۲
شایستگی		۸	۴۲	۲۸/۴۳	۶/۷۰	-۰/۵۶۳	۰/۴۳۸
ارتباط		۲۲	۵۶	۳۹/۷۱	۷/۱۵	-۰/۰۳۸	-۰/۳۹۸
نیازهای اساسی روانی کل		۲۰	۴۷	۳۸/۳۴	۴/۴۹	-۱/۰۷۱	۲/۸۳۲

جدول ۱ نتایج توصیف و بررسی هر یک از متغیرهای اصلی تحقیق را به تفکیک نشان می‌دهد. میانگین نمره معنا در زندگی از نظر دانشجویان ۳۲.۵۲ با انحراف معیار ۳.۰۴ است مبنی بر اینکه میانگین به دست آمده از متوسط بالاتر می‌باشد. میانگین نمره انگیزش پیشرفت تحصیلی در میان دانشجویان ۸۳.۲۹ با انحراف معیار ۶.۸۵ است بدین ترتیب که میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی در میان دانشجویان نیز از متوسط بالاتر است. و در نهایت میانگین نیازهای اساسی روانی ۳۸.۳۴ با انحراف معیار ۴.۴۹ می‌باشد مبنی بر اینکه میانگین نیازهای اساسی روانی از متوسط پایین‌تر است. چولگی و کشیدگی داده‌ها دو آزمون آماری برای ارزیابی میزان پراکندگی فراوانی داده‌ها بوده و برای بررسی نرمال بودن توزیع استفاده می‌شوند. در علم آمار چولگی معیاری از تقارن یا عدم تقارن تابع توزیع می‌باشد. کشیدگی نیز نشان دهنده ی ارتفاع یک توزیع است. به عبارت دیگر کشیدگی معیاری از بلندی منحنی در نقطه ماکزیمم است و مقدار کشیدگی برای توزیع نرمال برابر با ۳ است. زمانی که چولگی داده‌های یک متغیر در بازه ی (۲، -۲) و کشیدگی آن متغیر در بازه ی (۳، -۳) قرار گیرند گویند که آن متغیر دارای توزیع نرمالی می‌باشد همانطور که از جدول ۱ نیز پیدا می‌باشد، میزان توزیع کشیدگی و چولگی هریک از متغیرهای تحقیق در بازه ی (۲، -۲) قرار دارد در نتیجه می‌توان بیان کرد که تمامی متغیرهای تحقیق از نظر توصیفی دارای توزیع نرمالی می‌باشند.

پیش از تحلیل و بررسی هر یک از فرضیه‌های تحقیق با روش رگرسیون خطی ابتدا باید پیش فرضهای این روش آماری را که شامل بررسی توزیع نرمال بودن متغیرهای تحقیق، همبستگی میان متغیرهای ملاک و پیش‌بین و عدم هم خطی میان متغیرهای پیش‌بین و نمودار پراکنش است، مورد تحلیل قرار گیرد و در صورت تایید این پیش فرضها می‌توان از رگرسیون خطی در جهت بررسی فرضیه‌های تحقیق استفاده نمود.

یکی از مهمترین پیش فرضهای انجام رگرسیون خطی بحث توزیع نرمال بودن متغیرهای تحقیق است که توسط آزمون کلموگراف-اسمیرنوف (K-S) در این پژوهش انجام شد.

جدول ۲- بررسی توزیع نرمال بودن متغیرهای تحقیق آزمون کلموگراف-اسمیرنوف

متغیرها	آماره K-S	معناداری
معنا در زندگی	۰/۰۸۱	۰/۰۷۳
انگیزه پیشرفت تحصیلی	۰/۰۵۷	۰/۲۰۰
نیازهای اساسی روانی	۰/۱۳۷	۰/۰۹۲

پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

بر اساس یافته‌های جدول ۲ نشان می‌دهد که میزان معناداری محاسبه شده برای متغیرهای اصلی تحقیق بالاتر از ضریب خطا ۵ درصد است در نتیجه می‌توان دریافت که متغیرها به لحاظ آمار استنباطی دارای توزیع نرمال و به هنجاری می‌باشند.

جدول ۳- بررسی همبستگی میان متغیرهای تحقیق

متغیرهای تحقیق	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱ جستجو برای یافتن معنا								
۲ وجود معنا در زندگی	۰/۱۳۰							
۳ معنا در زندگی	***۰/۸۳۴	***۰/۶۵۵						
کل								
۴ انگیزه پیشرفت تحصیلی	***۰/۳۱۸	***۰/۳۸۵	***۰/۴۵۷					
۵ خودمختاری	۰/۰۲۸	***۰/۱۸۹	۰/۱۲۶	***۰/۳۲۵				
۶ شایستگی	۰/۱۱۶	***۰/۳۱۹	***۰/۲۶۶	***۰/۵۲۰	***۰/۶۳۶			
۷ ارتباط	۰/۰۰۵	***۰/۲۳۶	۰/۱۳۵	***۰/۴۱۴	***۰/۵۶۵	***۰/۶۰۱		
۸ نیازهای اساسی روانی	***۰/۹۰۹	۰/۱۱۹	***۰/۷۶۰	***۰/۳۷۲	۰/۱۳۵	***۰/۲۸۰	۰/۱۵۰	۱

جدول ۳ نتایج همبستگی میان متغیرهای ملاک و پیش‌بین را با آزمون ضریب همبستگی پیرسون بیان می‌کند نتایج حاکی از آن است که متغیرهای معنا در زندگی با ضریب ۰/۴۵۷ و متغیر نیازهای اساسی روانی با ضریب ۰/۳۷۲ همبستگی مثبت و معناداری در سطح خطای ۰/۰۱ با متغیر انگیزه پیشرفت تحصیلی در میان دانشجویان داشتند مبنی بر اینکه با افزایش معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی و بهبود آنان میزان انگیزه پیشرفت تحصیلی در میان دانشجویان افزایش می‌یابد.

پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

از دیگر بررسی‌های مهم در انجام رگرسیون خطی بحث عدم هم خطی بین متغیرهای پیش‌بین در مدل است که توسط دو آماره حداقل تحمل (Tolerance) و عامل تورم واریانس (Vif) انجام می‌شود و نتایج شرح زیر می‌باشد.

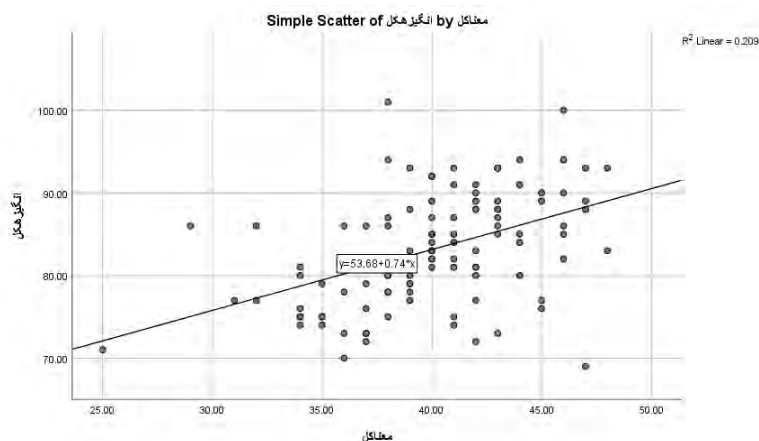
جدول ۴- بررسی عدم همخطی میان متغیرهای پیش بین

متغیر	زیر مقیاس	حداقل تحمل	عامل تورم واریانس
معنا در زندگی	جستجو برای یافتن معنا	۰/۹۶۸	۱/۰۳۳
	وجود معنا در زندگی	۰/۸۸۴	۱/۱۳۱
نیازهای اساسی روانی	خودمختاری	۰/۵۴۲	۱/۸۴۴
	شایستگی	۰/۴۷۸	۲/۰۹۱
	ارتباط	۰/۵۷۷	۱/۷۳۳

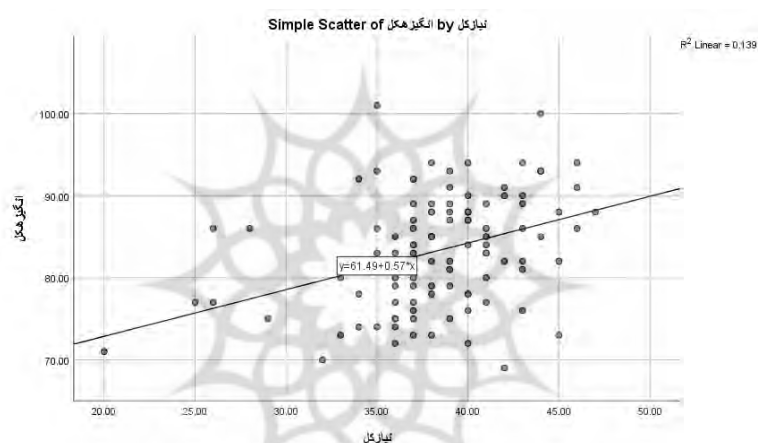
بر اساس یافته‌های جدول ۴ نشان می‌دهد که میزان آمار حداقل تحمل برای متغیرهای پیش بین در مدل از ۰.۱ بالاتر است همچنین میزان آماره عامل تورم واریانس از ۱۰ کمتر می‌باشد در نتیجه می‌توان دریافت که عدم هم خطی بین متغیرهای پیش‌بین در مدل تایید می‌گردد.

بررسی بصری رابطه خطی میان متغیرهای پیش بین معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی با متغیر ملاک انگیزه پیشرفت تحصیلی توسط نمودار پراکنش (Scatter plot) از دیگر بررسی‌های مهم در انجام رگرسیون خطی می‌باشد که به شرح زیر است.

پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

نمودار ۱- بررسی رابطه خطی بین معنا در زندگی و انگیزه پیشرفت تحصیلی

نمودار ۲- بررسی رابطه خطی بین نیازهای اساسی روانی و انگیزه پیشرفت تحصیلی

همانطور که نمودارهای بالا نشان می‌دهد رابطه خطی بین متغیرهای پیش‌بین معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی با متغیر ملاک انگیزه پیشرفت تحصیلی وجود دارد زیرا نقاط به دست آمده در هر دو نمودار در حول محور خط رگرسیونی است و جهت این خط نیز مثبت می‌باشد مبنی بر اینکه با افزایش و بهبود معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در میان دانشجویان انگیزه پیشرفت تحصیلی نیز افزایش می‌یابد.

در ادامه به بررسی فرضیه‌های تحقیق و به پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در میان دانشجویان دختر با آزمون رگرسیون خطی چندگانه به روش همزمان پرداخته شد و هر یک از فرضیه‌های اصلی و فرعی تحقیق مورد تایید یا رد قرار گرفت.

نتایج فرضیه پژوهش

انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر پیش بینی می شود.

جدول ۵ - بررسی پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

متغیر	ضریب	ضریب	t	معناداری	خلاصه مدل
	استاندارد	استاندارد			همبستگی
	نشده B	شده Beta			ضریب تعیین
معنا در زندگی	۰/۶۶۴	۰/۴۱۲	۳/۱۱۷	۰/۰۰۲	۰/۴۵۹
نیازهای اساسی روانی	۰/۰۹۱	۰/۰۵۹	۰/۴۵۰	۰/۶۵۳	۰/۲۱۰

جدول ۵ نتایج بررسی پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی را بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی نشان می دهد بر طبق نتایج خلاصه مدل همبستگی میان متغیرها ۰/۴۵۹ با ضریب تعیین ۰/۲۱۰ است مبنی بر اینکه متغیرهای پیش بین در مدل به میزان ۲۱ درصد توان پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی را در میان دانشجویان داشتند. بر اساس نتایج ضرایب رگرسیونی نیز نشان می دهد که متغیر معنا در زندگی با ضریب استاندارد بتا ۰/۴۱۲ و معناداری ۰/۰۰۲ اثر مثبت و معناداری در سطح خطای ۵ درصد بر انگیزه پیشرفت تحصیلی در میان دانشجویان داشته است مبنی بر اینکه با افزایش و بهبود معنا در زندگی میزان انگیزه پیشرفت تحصیلی نیز افزایش می یابد در حالی که متغیر نیازهای اساسی روانی با معناداری ۰/۶۵۳ اثر معناداری بر انگیزه پیشرفت تحصیلی نداشته است فرضیه اصلی در خصوص متغیر معنا در زندگی تایید می شود.

نتیجه گیری

فرضیه پژوهش: انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر پیش بینی می شود.

بر اساس نتایج به دست آمده از جداول آماری، با افزایش معنا در زندگی، انگیزه پیشرفت تحصیلی در میان دانشجویان نیز افزایش می یابد که این نتیجه با نتیجه به دست آمده از پژوهش رضایی در سال ۱۴۰۰ همسو می باشد. رضایی در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که: معنا در زندگی بر انگیزش تحصیلی دانش آموزان تأثیر مستقیم و معنادار داشته است. همچنین نیازهای اساسی در مؤلفه شایستگی با انگیزه پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار دارد. بدین معنا که با افزایش و بهبود شایستگی میزان انگیزه پیشرفت تحصیلی نیز افزایش می یابد. این نتیجه با نتایج پژوهش خداوردی و شهیداد در سال ۱۳۹۴، همسو می باشد. خداوردی و شهیداد در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که بین نیازهای اساسی روانشناختی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد. و همچنین ابعاد نیازهای روانشناختی می تواند پیش بینی کننده انگیزه پیشرفت در دانش آموزان باشد. ولی متغیر خودمختاری به عنوان یکی از مولفه های نیازهای اساسی روانشناختی نمی تواند انگیزه پیشرفت را پیش بینی نماید. که البته در پژوهش حاضر علاوه بر مؤلفه ی خودمختاری، مؤلفه ی ارتباط نیز نتوانست انگیزه پیشرفت را پیش بینی نماید. همچنین اخوی ثمرین، اکبری و احمدی که در سال ۱۴۰۰ به انجام رسیده است، نتایج نشان داده اند که انگیزه تحصیل با نمره کل نیازهای روانشناختی و مؤلفه های نیاز به شایستگی، نیاز به خودمختاری و نیاز به وابستگی، ارتباط مثبت دارد.

در کل میتوان عنوان کرد که با افزایش و بهبود معنا در زندگی میزان انگیزه پیشرفت تحصیلی نیز افزایش می یابد در حالی که متغیر نیازهای اساسی روانی به جز در مؤلفه ی شایستگی، اثر معناداری بر انگیزه پیشرفت تحصیلی نداشته است بنابراین فرضیه پژوهش، در خصوص متغیر معنا در زندگی و مؤلفه شایستگی نیازهای اساسی روانشناختی تایید می شود. بر اساس نظریه معنادرمانی فرانکل اینگونه استدلال کرد که وجود معنا در زندگی منبعی از انگیزه برای دانشجویان محسوب می شود. در واقع معنا در زندگی صرف نظر از اینکه دانشجویان این معنا را در چگونه تعریف کنند، در ایجاد انگیزه آنها مهم است. به عبارتی می توان بیان کرد هرچه ارزش یک هدف برای فرد بالاتر باشد و فرد رسیدن به آن هدف را لازمه ایجاد تغییرات مثبت در زندگی آینده خود بداند برای رسیدن به آن انگیزه بیشتری خواهد داشت. دانشجویانی که معنای خود را از زندگی و تحصیلات و... درک کرده اند، انگیزه بالاتری برای تحصیل و یادگیری

پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

خواهند داشت. و این موجب می گردد که انگیزه پیشرفت تحصیلی بالاتری نیز گزارش کنند به طور کلی میتوان گفت معنا در زندگی با انگیزه دارای رابطه مثبت می باشد.

همچنین مطابق با نظریه خود تعیین گری، برآورده شدن نیازهای اساسی روانی با درگیری تحصیلی و نتایج یادگیری بهتر مرتبط است اما عدم برآورده شدن این نیازها، با عدم درگیری در تکالیف تحصیلی و در نتیجه نتایج یادگیری ضعیف تر مرتبط است. هنگامی که ساختار کلاسی از برآورده شدن این نیازها (خودمختاری، شایستگی و ارتباط) حمایت می کنند، دانشجویان احساس خودتعیین گری کرده و انگیزش درونی خواهند داشت. در نتیجه دانشجویانی که نیازهای روانشناختی آنها برآورده شود، پیشرفت تحصیلی بالاتری خواهند داشت.

در پژوهش های انجام شده توسط یانگ ، سو ، شین، در سال ۲۰۲۳، شواهد مبنی بر این بودند که افراد دارای باور شخصی در دنیای عادلانه و باور عمومی به دنیای عادلانه بالاتر، معنای بیشتری در زندگی نشان می دهند، و ارضای نیازهای روان شناختی را از دلایل این ارتباط را به حساب می آورند. در مطالعه دوم که مطالعه طولی پس از شش ماه بود، نتایج نشان داد که افرادی که در زمان مطالعه اول دارای باور شخصی در دنیای عادلانه و باور عمومی به دنیای عادلانه بالاتر بودند، معنای بیشتری را نشان دادند و همچنان ارضای نیازهای اساسی روانی به عنوان میانجی عمل کرده است.

همچنین ژانگ و همکاران، در سال ۲۰۲۲، بدین نتیجه دست یافتند که ارضای سه نیاز اساسی روانشناختی یعنی خودمختاری، شایستگی و وابستگی به طور معناداری باعث افزایش معنا در زندگی شده. و همانطور که از نتایج به دست آمده پیداست، نیازهای اساسی روانی در رابطه مثبت و معناداری با معنا در زندگی دارد و علاوه بر اثر مستقیم نیاز به شایستگی در انگیزه پیشرفت، نیاز به خودمختاری و نیاز به ارتباط می توانند به صورت غیر مستقیم با افزایش معنا در زندگی، موجب افزایش انگیزه پیشرفت شوند و معنا در زندگی می تواند نقش میانجی میان نیازهای اساسی و انگیزه پیشرفت باشد.

در تبیین کلی می توان استدلال کرد که معنا در زندگی باعث میشود فرد احساس کارآمدی و مهارت، خود ارزشمندی و هدفمندی در زندگی کند و وقتی افراد در زندگی هدفمند باشند و دارای احساس کارآمدی و مهارت باشند، در این صورت قادر هستند در رویارویی با ناکامی ها، مصیبت ها و تعارض های زندگی و حتی رویدادهای مثبت، با مسئولیت پذیری و سرسختی بیشتر به تلاش ادامه دهند و برای دستیابی به موفقیت تلاش کنند. به عبارت دیگر هرچه فرد

پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

معنای بیشتری برای زندگی قائل باشد، در زندگی هدفمندتر عمل میکند و رفتارهای هدفمند از طریق ثبات در رفتار و اصرار بر هدف تقویت میشود. معنا در زندگی در دانشجویان میتواند انگیزش پیشرفت بالایی را از آنان انتظار داشت.

محدودیت های پژوهش

پژوهش حاضر هم چون سایر پژوهشها با محدودیت هایی روبرو بوده است که در این قسمت به ذکر برخی محدودیتها پرداخته شده است.

به علت کمبود زمان پژوهش، امکان مطالعه طولی در طی زمان برای تعیین پایداری معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی و تأثیر آن دو، بر انگیزه پیشرفت تحصیلی در طی زمان، وجود نداشت.

همچنین با توجه به اینکه ابزار پژوهش حاضر پرسشنامه های خود گزارش دهی بوده است، امکان عدم صداقت و سوگیری در پاسخ دهی توسط شرکت کنندگان وجود دارد.

از دیرباز مسائل اجتماعی و سیاسی موجود در هر جامعه، از عوامل مؤثر در نگرش و زندگی افراد است. که در پژوهش حاضر، این عوامل میتوانند نگرش شرکت کنندگان در خصوص معنا در زندگی، نیازهای اساسی روانی و انگیزه پیشرفت تحصیلی را تحت شعاع قرار دهند، بنابراین برای تعمیم نتایج به جوامع دیگر و حتی جامعه پژوهش حاضر، در زمان های دیگر، باید جانب احتیاط را رعایت نمود.

منابع

۱. رضایی، فاطمه (۱۴۰۱). نقش چشم انداز زمانی بر انگیزش تحصیلی با میانجیگری معنا در زندگی و مثبت اندیشی در بین دانش آموزان دختر متوسطه ناحیه ۳ شهر تبریز. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه تبریز.
۲. اخوی ثمرین، زهرا؛ اکبری، مهدی؛ احمدی، شیرین (۱۴۰۰). الگوی روابط ساختاری انگیزه تحصیلی بر اساس نیازهای روانشناختی با میانجی گری نقش اهمال کاری تحصیلی در دانشجویان. پژوهش در آموزش علوم پزشکی. ۱۳ (۱)، ۴۷-۵۶.

پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس معنا در زندگی و نیازهای اساسی روانی در دانشجویان دختر

۳. کیاکجوری، کریم ؛ تیزدست، طاهر (۱۴۰۰). رابطه بین خودکارآمدی، شادکامی، رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی درک شده با انگیزه پیشرفت تحصیلی مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه آزاد بندرانزلی. فصلنامه علمی پژوهشنامه تربیتی. ۱۶ (۶۸). ۱۹۸-۱۸۳.

۴. خداوردی سرایدار، آزاده؛ شهید، سعید (۱۳۹۴). نقش نیازهای اساسی روان شناختی در انگیزه پیشرفت دانش آموزان. اولین کنفرانس بین المللی روانشناسی و علوم تربیتی. شیراز. ۴۶۰۴۰۹.

۱. Chandra Kala, P, Shirlin P, (۲۰۱۷). A study on achievement motivation and socio economic status of college students in tirunelveli district. International Journal of Research - Granthaalayah, ۵ (۳), ۵۷-۶۴.

۲. Chevrier B, Lannegrand. (۲۰۲۲). The relationship between academic motivation and basic psychological needs within the freshman year context: a longitudinal person-oriented approach. Eur J Psychol Educ. ۳۷, ۹۲۱-۹۴۷.

3. Cheng, zhi Bai. Meng. Su qing. Bai, Bao yu. Silu Shrestha. Ren, Yi zhen. (2024). Invalidating environment and meaning in life: The Chain Mediating Effects of regulatory emotional self-fficacy and basic psychological needs satisfaction. Child Abuse & Neglect. Vol 151, 106736.

4. Deci Edward L, Olafsen Anja H, Ryan Richard M, (2017). Self-Determination Theory in Work Organizations: The State of a Science, Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 4:1, 19-43.

5. Kramer Anne-Wil, Huizenga Hilde .M, Van Duijvenvoorde Anna C.K, Krabbendam Lydia. (2024). Do I want to learn today? Day-to-day variations in adolescent,s academic motivation and effort. Learning and Motivation. Volume 85, 101957.

6. Siwek, Z. Oleszkowicz, A. Słowińska, A. (2017).Values Realized in Personal Strivings and Motivation, and Meaning in Life in Polish University Students. J Happiness Stud, 18 , 549-573.

7. Wang, Na. (2024). How does basic psychological needs satisfaction contribute to EFL learners' achievement and positive emotions? The mediating role of L2self-concept. System. Vol 123, 103340.
8. Xiao Luxia, Yao Meilin, Liu Hongrui, (2024), Beliefs about the universality of meaning in life enhance psychological and academic adjustment among university students: The role of meaning in life and stress mindset, Children and Youth Services Review, 107460.
9. Xiao. Xin He, Xin. qiang Wang, Steger. Michael F, Li. Jun Ji, Kai. Jing, Liu. Ming fan, Ye. Bao juan. (۲۰۲۳). Meaning in life and psychological distress: A meta-analysis, Journal of Research in Personality. Volume ۱۰۴, ۱۰۴۳۸۱.
10. Yang Zhixu, Su Ruilin, Xin Sufei. (۲۰۲۳). Belief in a just world and meaning in life among Chinese adolescents: The mediating role of basic psychological need satisfaction. Acta Psychologica. ۱۰۴۰۹۹.
۱1. Zhang Shuyue, Feng Ruodan, Fu Ya-Nan, Liu Qun, He Yumei, Turel Ofir, He Qinghua.(۲۰۲۲). The bidirectional relationship between basic psychological needs and meaning in life: A longitudinal study. Personality and Individual Differences. Volume ۱۹۷, ۱۱۱۷۸۴.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Prediction of Academic Progress Motivation Based on Meaning in Life and Basic Psychological Needs on Female Students

Raheleh Rostami¹
Roghayeh Shahani Shalamani*²
Masoumeh zhian Bagheri ³

1. M.A. in Psychology, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran
2. (Corresponding author) Studies and Strategic Planning of Social Sciences Research Center, Ka.C, Islamic Azad University, Karaj, Iran.
Email: drshahani@iau.ac.ir
3. Assistant Professor, Department of Psychology, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran.

Abstract

The present study was conducted with the aim of predicting the motivation of academic progress based on meaning in life and basic psychological needs in female students.

The research method in this study was descriptive-correlational and the statistical population included all female students of the Faculty of Psychology of Islamic Azad University, Karaj branch in the academic year of 1402. In the present study, 110 students were selected through convenience sampling and answered the questionnaires of motivation for Hermnes progress (1977), meaning in life (2006) and basic psychological needs (2000). The collected data were analyzed using SPSS version 26 software and Pearson's correlation coefficient statistical test and multivariate regression statistical test. The results obtained in this research showed that the motivation for academic progress has a significant positive relationship with meaning in life (existence of meaning, search for meaning) ($p < 0.05$). Also, motivation for academic progress has a significant positive relationship with basic psychological needs only in the competence component ($p < 0.05$) and no significant relationship with the motivation for academic progress was observed in the components of independence and communication.

Key words: academic achievement motivation, meaning in life, basic psychological needs.